

(Вујадиновић Драган, *Обрнута економија 2004-2006*; Дан Граф, Службени гласник 2007, стр. 231). [\(1\)](#)

Не могу да одолим, а да приказ и ове књиге не започнем Мишом Бркићем. Ево шта је он написао у својој последњој економској анализи: «Откако је прошле године на три дана (вољом премијера Коштунице) за председника парламента изабран радикал Томислав Николић, Београдска берза не може да се опорави, а почетком марта вредности њених индекса бележиле су историјске падове. Осам инвестиционих фондова изгубило је за два и по месеца 609 милиона динара - вредност њихове имовине опала је на 3,427 милијарди 17. марта, са 4,036 милијарде динара, колика је била задњег дана 2007. године» [\(2\)](#).

Ето што ти је економски аналитичар! Обичан свет је заборавио на мај 2007. и тродневно председавање Томислава Николића. Обичан свет никада не би повезао пад акција, из марта 2008, и избор Николића, из маја 2007. Човек обичне интелигенције мисли да је исувише времена прошло од тог догађаја да би он могао бити утицајан, обичан човек види како је Николић смењен, како је изабран нови председник Скупштине, како је изабрана нова Влада, како је изабран нови председник Републике, како је Влада радила осам месеци, како је, онда, дошло до распада коалиције, како су расписивани нови избори... Све то види наша обична памет и мисли – какве сад има везе Николић са падом берзе? И нису ли баш све берзе у региону, под утицајем светске финансијске кризе, бележиле константи пад у последњих годину дана? [\(3\)](#) Али, Мишу Бркића ништа не може преварити. Његова велика мисао продире даље, продире дубље, и он јасно види: за пад акција у марту месецу 2008. кривац је избор Томислава Николића, у мају 2007! То се зове таленат, то се зове економска анализа!

* * *

Драган Вујадиновић није баш тако талентован као Миша Бркић. Али и он се, у својим коментарима у листу «Данас», из којих је састављена ова књига, чврсто држи свих стереотипа Мише Бркића и осталих наших еврореформских аналитичара. Први стереотип је да је новац главна вредност и да се кроз њега све може разумети. Зато наше економске аналитичаре страшно живцирају Срби – или «Сораби», како Вујадиновић воли да их зове. Јер, замислите, ти Срби верују у вредности као што су отаџбина, правда, љубав, част... И мисле ти Сораби да се оне не могу разменити за новац. Они, на ужас наших еврореформиста, са њима уопште не желе да тргују, не желе да их продају, не желе да им се удељује нека надокнада за њихово одузимање... Они имају некакав страшни «мит о `светом Косову`» (162). Уместо да прихвате «реално стање ствари» (162) и пунте на миру «Косоваре», како становнике Косова зове Вујадиновић (162), «Сораби» непрестано негују «тзв. косовски мит. Све можемо, само Косово не дамо» (97).

Наравно, Вујадиновић зна да само дрогиран или пијан човек може жалити за Косовом. «Уз алкохол и дрогу лако се стиже до Косова. Без тога већина `патриота` не зна ни где је `српска светиња`» (31). Јер, објашњава Вујадиновић на другом месту, када нису пијани и дрогирани, «младима су паре важније од `важности`» (65). То ће рећи: од било каквог личног или колективног осећаја правичности или части. Зато Вујадиновић предлаже једну нову дефиницију српског јунаштва: «Јунак је само онај ко се не `јуначи` на митинзима и улицама, већ стварно помаже у томе да нам Европа стварно поверује. Помаже да уђемо у Партнерство за мир, Европски парламент и друге институције» (31). Јунак је, дакле, онај ко увери Брисел у нашу безграничну лојалност и онај ко помогне да Србија што пре уђе у НАТО. Ех, да је таквих јунака више, да је више храбрих и бескомпромисних еврореформиста! «Сораби» би одавно били ослобођени Косова, отаџбине, нације и свих осталих неважних химера.

Али, ево, ја нудим Драгану Вујадиновићу и Миши Бркићу да нам лично демонстрирају своју философију, којом нас непрекидно засипају. Нудим им да лично покажу «Сорабима» како се треба подврћи светом правилу: «Новац је све». Нудим им да лично покажу да «треба све учинити за њега». Нудим им да их – нека не схвате то лично – само мало, малкице, рецимо, јавно плунем. А да им за то платим чак 5.000 динара! Зашто да не? Па прича о части је ионако најобичнији мит, треба бити реалан, шта је то мало течности на лицу, а у замену добијеш лепу зелену новчаницу за коју се толико тога може

купити, треба гледати од чега се живи, а не живети у «сорабским» митовима и илузијама...

Шта је сад? Љути сте и увређени? Како тако нешто могу и да помислим? Е, видите, можда новац ипак није све у животу? Можда се човек и његове заједнице, и када су најрационалнији, ипак не руководе само новцем? И доиста, новац је свакако важан у економији. Али, не може се ваљда друштво, човек и све његове вредности посматрати искључиво из тог угла? Драги моји економски аналитичари, пишите колико хоћете о економији и њеном богу Мамону. Али, не идите у домене који су вам непознати, немојте вашим кантарима мерити ствари који се њима не могу измерити и немојте, забога, давати савете о ономе што не разумете. Јер, тада су ваши савети, по правилу, веома погрешни.

* * *

Други стереотип, којег се Вујадиновић чврсто држи, јесте да је приватизација лек за све, и да је и најгора приватизација боља од најбољег јавног власништва. Вујадиновић дословце пише: «Уместо да све наше `заставе` и `борове` продамо или уступимо за `један долар`, да држава отпише и преузме све обавезе и дугове, а да се за узврат ради и да се не праве нови губици, ми настављамо да сеиримо. Условљавамо и уцењујемо. А месеци и године пролазе» (66).

Зато је Вујадиновић, баш као и Миша Бркић, страшно узнемирен сваки пут када неко помене приватизацију Сартида. Зато се Вујадиновић страшно потресе када неко дирне у US Steel - ту зеницу ока српске транзиције! Када је, током маја 2004, УБПОК почео да испитује ову приватизацију, Вујадиновић се одмах огласио коментаром под називом “Како се калио Гвозден” (52-6). Вујадиновић је ту објаснио да је “прича о томе да ли је јефтино продат Сартид Американцима који су за њега дали `само` 23 милиона долара потпуно бесмислена” (54). Вујадиновић мудро вели како, да Сартид више вреди, он би по ту цену био и продат. Он се изругује члановима Савета за борбу против корупције, који су јавно указали на корупцију у овој приватизацији, називајући их “Шерлоцима”. Затим се руга и учесницима штрајка у US Steel-у, називајући их “радницима-самоуправљачима”. На крају, Вујадиновић закључује да је читава афера Сартид заправо измишљена, и да је у питању провидна политичка кампања усмерена на “председничког кандидата Демократске странке”. Ако читаоцу није баш сасвим јасно какве везе има Борис Тадић са истрагом око приватизације Сартида, Вујадиновић вицкасто описује сцену у којој, на Тадићево настојање да постане председник, стиже следећи одговор: “Мало морген – рече екс ДП (Доживотни Председник – тј. Слободан Милошевић; А. С) и испи на екс са двојцом Војислава” (Шешелом и Коштуницом – А. С; стр. 55).

Ето што ти је ум! Баш као и генијално Бркићево повезивање тродневног Николићевог председавања Скупштином, у мају 2007, са падом вредности акција, у марту 2008. Тако и Вујадиновић овде конгенијално повезује председничке изборе са истрагом о приватизацији Сартида. Обичан ум помислио би да можда стварно има нечег сумњивог у продаји комплекса фабрика и челичана без јавног тендера и конкурса; да можда стварно има нечег сумњивог у продаји онога у шта је уложено 3 милијарди долара, нечега чија је почетна вредност процењена на 500 милиона долара, за бесмислених 23 милиона долара (4). То би помислио обичан ум. Али, не и Вујадиновић. Он зна да наши еврореформисти не могу да краду. Он зна да у Србији, пре 2004, «нема ни једног доказа или барем основане сумње о корупцији надлежних институција и појединаца» (17). Он зна да «и званични представник Светске банке у СЦГ, експерт за приватизацију Исак Голберг, или представници ММФ-а и Европске инвестиционе банке (тврде) да је наша досадашња приватизација најуспешнија у региону» (18). Зато је Вујадиновић у стању да успостави тако дубокомислеће релације и да открије како је сумња у приватизацију Сартида само део прљаве «политичке кампање». Заиста задивљујуће!

* * *

Трећи еврореформски стеротип, којег се чврсто држи Вујадиновић, јесте онај о ЕУ као циљу свих циљева српског друштва. За тај циљ, за тај највиши идеал који неко друштво може имати, ни једна жртва није превелика. Нажалост, «Сораби» су, јадикоује Вујадиновић, толико назадни и примитивни, да они чак ни не примећују колико су иза Европе. Они чак оптужују ЕУ да је крива што их стално нешто условљава, не видећи да је то заправо за њихово добро. Али, срећа је да су ту Вујадиновић, Бркић и остали еврореформисти. Јер, они знају шта је реалност, они знају да Срби, овако глупи и примитивни, и не заслужују да уђу у ЕУ. «Превише смо гацали по `страдијском блату`», објашњава Вујадиновић, «да бисмо се тако брзо очистили. И тако `очишћени` закуцали на европска врата. Јер нас овакве нико неће. Пошто све што је нормално и европско, и даље радимо по принуди, као нужно зло, а не по сопственом избору» (65).

Али, на срећу, и таквој страшној бољци има лека. А то је, објашњава Вујадиновић, да ЕУ и НАТО што оштрије поступају са «Страдијом» и «Сорабима»! Јер, како то лепо вели Вујадиновић, «б ез Европе или некаквог другог арбитра и татора са `штапом и шаргарепом` ми буквално не можемо ништа. (...)Требало би да прижељкујемо да Европа што више захтева и условљава. По (Кјергегоровом) принципу или – или. Или прихватите у тачно одређеним роковима законе, принципе и вредности нормалног друштва или дижемо `санитарни кордон`» (25).

О драги бриселски службеници! Молимо вас, на коленима: условљавајте нас што више! Тражите од нас што више! Мучите нас што више! Јер, ми смо то и заслужили. Ми смо свесни своје ништавности, у односу на вас, надљуде слободног тржишта и стахановце евроатлантских интеграција. Ми смо свесни да чак и ако нас понижавате, то је за наше добро. То је праведна казна за наше одметање од бога Мамона. Знамо да наш грех морамо окајати у крви и у сузама. Зато, будите што строжи са нама! За то вас моле ваши «србијански еврорефористи».

У склопу те ЕУ идолатрије, посебно место заузима идолатрија према Словенији. Вујадиновић позива «Сорабе» да, ако стварно желе у ЕУ, «крену према Алпима» (45). Он је толико одушевљен Словенијом да, кроз уста једне пријатељице, вели: «Највећа и најефектнија инвестиција и Србији била би да се из буџета плати сваком пунолетном грађанину боравак у Словенији, два–три дана» (163). Пошто су Словенци тако лепо средили себи живот, мисли Вујадиновић, најпааметније што би «Сораби» могли да ураде јесте да се препусте да их они воде. Само, вајка се Вујадиновић, ми Сораби «смо најсмешнији, да не кажем ретардирани, кад бранимо `домаће` од Словенаца» (80). Шта ту има да се брани, све има да им дамо, па Бог да нас види! Или што каже још један Вујадиновићев пријатељ: «Ништа од нас док нам се сви купци презивају на `ић`» (60). Тек кад Србијом завладају Смитови, Милери и, нарочито, Грегановичи и Тавчари, видећемо неког бољитка.

Коначно, четврти евро-реформски стереотип је чувена тврдња да Србија само што се није вратила у деведесете. Тако код Вујадиновића читамо: «Ми смо већ сада опет под неформалним санкцијама» (99). «Ево, већ су почели редови на пумпама. Појављују се `унутрашњи непријатељи` у лику две Наташе (Мићић и Кандић). На врата куца инфлација, на канта-пумпама изводе се завршни радови, онај злосрећни ехо `девизе, визе, изе...` опет је у ушима» (131). Заиста? Ето што ти је ум, а ми ништа не примећујемо. То ти је наша пословична наивност. Она долази, вели Вујадиновић, од наше заведености националистичком пропагандом. Реч је о једном страшном процесу, током којег се «свакодневно, некад суптилно и невидљиво, некад наглашено и неукусно, `меки` национализам, традиционализам, тобоже патриотизам и митови враћају на телевизију, у новине и у наше душе» (24). Када бисмо се само ослободили тог подлог национализма, онда бисмо и ми били у стању да видимо санкције, редове и дилере девиза, свуда око нас. Али, пошто се Вујадиновић тог национализма одавно ослободио, он и Бркић виде оно што не види нико други.

* * *

Ја уопште не сумњам у то да је Драган Вујадиновић добар човек. Он воли природу, воли палнине, пише поетске пасаже о «свиленим травама усиделицама» и о напуштеним колибама горског троугла Маљен-Повлен-Златибор. Он јасно види како српско село пропада и жали због тога. Али, он је, што би рекао Маркс, типични представник своје класе. Вујадиновић је био финансијски директор «Београдског сајма», директор за економско-правне послове Студија Б, в.д. директора «Просвете», помоћник генералног директора Ваљаонице бакра Севојно, а сада ради као финансијски саветник Зорана Дракулића. Он је и народни посланик, изабран на листи ДС (па су му Александар Влаховић и Божа Ђелић написали поговор за ову књигу).

Тако је Вујадиновић, иако вероватно добар човек, примерни представник више средње класе у Србији и типични заступник њене идеологије. За њега су сви одговори одавно дати: тржиште, приватизација и ЕУ јесу универзални одговор на сва наша питања. Сва мудрост је у томе да од српске наопаке, «обрнуте» економије (одатле и наслов књиге) направимо тзв. нормалну економију: «У нормалним економијама (цивилизацијама) владају закони јачег, и принцип борбе за опстанак. Опстају најјачи и највећи, али на природан начин, који доводи до општег прогреса» (115). Ту и тамо која хиљада отпуштених, који милион незапослених, која милијарда гладних, ту и тамо нека територија девастирана, неки нафтоносни извори ратом преотети, неки народ истребељен... Али, шта да се ради, све је то «нормална економија», све су то «природни» трошкови који воде до «општег прогреса».

«Сораби» морају да се прилагоде, радници морају да се прилагоде, интелигенција треба да се прилагоди. Вујадиновић се већ успешно прилагодио. И сада држи лекције неприлагођеним Сорабима. Запамтимо те лекције. Биће нам корисне да бисмо схватили дубину моралног пада једне политике и идеологије. И да бисмо разумели зашто су вредности које заступамо толика опасност за Вујадиновићеву «цивилизацију» у којој «опстају само најјачи и највећи».

Фусноте:

1. Печат , 28. март 2008, бр. 6, стр. 35-7.

2. Миша Бркић, «Економија без демократије», *Пешчаник*, 20.03.08; <http://www.pescanik>

Четири српска еврореформска стереотипа

Пише: Слободан Антонић
петак, 28 март 2008 11:35

[.net/index.php?&p=288&an=Mi%20%20A1aBrki%20%20ni=1556&nd=1](#)

)

3. Весна Арсенић, « Америчка криза руши берзе у региону: Индекси већине берзи у југоисточној Европи пали више од индекса Београдске берзе», *Политика*, 28. март 2008; <http://www.politika.co.yu/rubrike/Tema-nedelje/Svetska-finansijska-kriza/Americhka-kriza-rushi-berze-u-regionu.sr.html>

4. Види моју студију: «Операција Сартид» 1. део: http://www.nspm.org.yu/ekonomskapolitika/2006_ant_sartid11.htm
; 2. део: http://www.nspm.org.yu/ekonomskapolitika/2006_ant_sartid22.htm